

**2024-2025 оқу жылына арналған психикалық дамуында тежелісі бар «Қарлығаш» мектепалды тобы дефектолог
А.Б Жалғасбаеваның қоршаған ортамен таныстыру және сөйлеу тілін дамыту бойынша арнайы түзетім
қызметінің «Қоршаған әлем» атты перспективалық жоспары**

Қыркүйек					
№	Тақырып	Бағдарламалық мазмұны	Әдістемелік түзету тәсілдері	Сағат саны	Мерзімі
1	Диагностика	Баланың ойлау қабілетін тексеру, қызығушылығын ояту. Баланың білім деңгейін анықтап, деңгейлік тапсырмалар даярлау. Сөйлеу іс-әрекетінің жағдайын тексеру. Байланыстырып сөйлеу тілін тексеру. Зат есім, сын есім, етістік сөздер сөздіктерін тексеру. Тілдің грамматикалық қатарын тексеру. Сөздің буындық құрылымының жағдайын тексеру. Жалпыла білу деңгейін тексеру. Қоршаған ортаға деген көзқарасын анықтау, таным деңгейін тексеру. Балаларды бауырмалдыққа, ұқыпты болуға, татулыққа, өзара сыйластыққа, жанашырлыққа тәрбиелеу.	Диагностикалық альбоммен жұмыс Максаты: баланың белсенділігін тексеру, енжар сөздік қорын даму деңгейін анықтау Дидактикалық ойындар: «Сандар қатарын тап» «Қай түс жоғалды» «Не өзгерді?» «Зейінді бол» "Екінші жартысын тап". "Не артық?" «Керісінше айт», «Біреу және көп», «Тыңда және қайтала» «Дене және зат бөліктерін ата» «Дыбысты ата»		02-06.09.2-24
2	«Менің балабақшам»	Балабақшаға деген қызығушылығын, сүйіспеншілігін арттыру. Өзінің балабақша ұжымының мүшесі екенін санасына сіңіру, достық қарым-қатынас сезімдеріне тәрбиелеу. Ой	Дидактикалық ойын: «Менің сүйікті балабақшам!» Дидактикалық ойын: «Суретті жинап ал!»	1	09-13.09.2024

		өрістерін, сөздік қорларын молайту. Балабақша қызметкерлерінің атқаратын қызметтерімен танысу. Фонематикалық түсініктерін дамыту. Сөзді буынға бөлу дағдысын жетілдіру. Байланыстырып сөйлеу тілін дамыту.	Дидактикалық ойын: «Атын ата» Дидактикалық ойын: «Кім не істейді?» «Сөзді аяқта» «Дыбысқа сәйкес сөз айт» «Ол кім?»		
3	«Отбасым алтын бесігім»	«Отбасы» құндылығы туралы түсініктерді отбасы туралы ұғымдарды кеңейту, оны сүйе білуге, отбасы игілігі үшін талмай еңбек етуге үйрету; балаларға өз отбасы мүшелері туралы айтып, олардың қамқорлықтары туралы білім беру, әр түрлі тапсырмалыр, ойындар арқылы, мақал-мәтел жаттатқызу арқылы тілдік қорларын дамыту, өз ойларын айқын жеткізуге, үш тілділікке үйрету.	Дидактикалық ойын: «Отбасы мүшелерін ата» Дидактикалық ойын: «Анама көмек» Дидактикалық ойын: «Ана- Әке» Дидактикалық ойын: «Доп лақтыр, айт», «Сөз ойла, тез ойла». «Көңілді және көңілсіз» «Әкемнің заттары»	1	16-20.09.2024
4	«Ойындар мен ойыншықтар»	Балаларды ойыншықтардың түрімен, түсімен таныстыру, тақпақтар айтқызу, сөздік қорын молайту, тіл байлығын дамыту, есте сақтау қабілеттерін жетілдіру, ойын арқылы сабаққа деген қызығушылықтарын арттыру. Сөзді буынға бөлу дағдысын жетілдіру. Сөйлеу тілін есту, көріп қабылдау және зейін, артикуляциялық, ұсақ және жалпы моториканы дамыту. Сөйлеу тілін қимыл – қозғалыспен үйлестіру.	Дидактикалық ойын: «Суретті құрастыр, сөз шығады» Дидактикалық ойын: «Ойыншықтарды ата» Дидактикалық ойын: «Күректерді тап» Дидактикалық ойын: «Ойыншықтар дүкені». «Не өзгерді?» «Жасырын сөзді тап» «Жетіспейтін бөлігін айт» «Ойыншық түсін анықта»	1	23-27.09.2024
Қазан					
1	«Жомарт күз»	Табиғаттағы өзгерістер туралы балалардың түсініктерін қалыптастыру. Күз мезгілінің ерекшеліктері туралы сөйлем құрастырып, әңгімелеуге үйрету. Ұзақ және бірқалыпты тыныс	Дидактикалық ойын «Күзгі жапырақтарды көрсет?» Дидактикалық ойын «Күз құбылысын тап»	1	30.09-04.10.2024

		шығару, көру, зейінін, ойлау, артикуляциялық, ұсақ және жалпы моториканы дамыту. Сөйлеу тілін қимыл-қозғалыспен үйлестіре білуін дамыту.	Дидактикалық ойын «Сықырлы суреттер» Дидактикалық ойын: «Бұл қай кезде болады», «Жыл мезгілдері»		
2	«Тәтті жемістер»	Жемістер мен көкөністер түсінік беру. Оларды ажырата білуге үйрету. Ойын, есте сақтау қабілетін, дүние танымын дамыту. Балалардың жеміс ағаштарын қорғап, оларға қамқор болуына ықпал ету үшін тәрбиелік әңгімелер жүргізу. Қоршаған ортадағы түрлі заттарды сипаттау үшін қажетті заттардың атауын, әрекетін, сипаттамасын қолдана алуды дамыту; Сөйлеу тілін қимыл-қозғалыспен үйлестіруді дамыту, сөйлеу ырғағы және темпімен жұмыс.	Дидактикалық ойын «Кім не жейді?» Дидактикалық ойын «Жемістерді ата» Дидактикалық ойын «Көйленкесін тап» Дидактикалық ойын: «Жемістерді топтастыр» Дидактикалық ойын: «Суреттің жалғасын тап» Дидактикалық ойын: «Жемістерден не дайындаймыз»	1	07-11.10.2024
3	«Бірге еңбектенеміз (Көкөністер)»	Көкөністер мен жемістер туралы түсініктерін кеңейту. Шығармашылық қабілетін дамыту. Адамдардың еңбегін бағалауға тәрбиелеу. Фонематикалық қабылдауын, ойлау, ұсақ моторикасын, көрнекі – бейнелік гнозисін, бірқалыпты тілдік тыныс алуын дамыту. Сөздің буындық құрылымымен жұмыс. Сөзге дыбыстық талдау жасау дағдысын жетілдіру.	Дидактикалық ойын: «Себетті толтыр» Дидактикалық ойын: «Көкөністерді ажырат» Дидактикалық ойын: «Көйленкесін тап» Дидактикалық ойын: «Көкөніс жинауға көмектесу» Дидактикалық ойын: «Не жоғалды?»	1	14-18.10.2024
4	«Жидектер мен саңырауқұлақтар»	Балалардың адам өмірінде жазық даланың маңыздылығы туралы түсініктерін анықтау. Жазық даланың өсімдік әлемінің әр қилы екендігін көрсету (далада не өседі). Саңырауқұлақтардың түрлерімен таныстыру, конструктивті ойлау дағдыларын, танымдық қызығушылықтарын қалыптастыру, өз бетімен жұмыс жасай білуге үйрету. Сөйлеу тілінің грамматикалық қатарын жетілдіру.	Дидактикалық ойын: «Саңырауқұлақтар мен жидектер» Дидактикалық ойын: «Саңырауқұлақтарды көрсет» Дидактикалық ойын: «Көйленкесін тап» Дидактикалық ойын: «Себетті толтыр»	1	21-25.10.2024

			Дидактикалық ойындар: «Түрлі түсті саңырауқұлақтар»		
5	«Нан үстелге қалай келеді?»	Ұннан жасалатын тағамдар туралы әңгімелету. Дикан мен наубайшылардың еңбегі жайлы түсіндіру. Диканшы еңбегі туралы білімдерін толықтыру. Нанды ардақтауға, ысырап қылмауға тәрбиелеу, үлкендердің еңбегін бағалауға баулу. Мақал-мәтелдерді, тыйым сөздерді, тақпақты пайдалана отырып, балалардың сөздік қорын, тіл байлығын дамыту	Дидактикалық ойын: «Ас атасы нан» Дидактикалық ойын: «Не артық?» Дидактикалық ойын: «Диканшыны көрсет?» Дидактикалық ойын: «Төртінші артық» Дидактикалық ойын: «Дұрыс орналастыр»	1	28.10-01.11.2024
Қараша					
1	«Терек, қайың ағаштары»	Ағаштардың бейнесін дұрыс бейнелеу, дәстүрден тыс әдістерді қолдану арқылы, суретке қарап әртүрлі түстерді байқауға, олардың түсін ажырата білуін, алған әсерлерін сөзбен жеткізе білуге, ойлау қабілеттерін дамыту. Табиғатты сүйе білуге, аялауға, қорғай білуге тәрбиелеу. Балалардың байланыстарын сөйлеуін, тілін, сөздік қорын дамыту.	Дидактикалық ойын «Қайыңды тап» Дидактикалық ойын «Жапырағынан таны» Дидактикалық ойын «Терек көйленкесін тап» Дидактикалық ойыны. «Не екенін тап?» Дидактикалық ойын: «Ағаштар мен бұталар»	1	04-08.11.2024
2	«Үй құстарына камқормыз»	Үй құстары және олардың балапандарымен таныстыру, үй құстары жайлы түсініктерін ажырата білуді үйрету; Триз технологиясы арқылы қиялын дамыту, ойын арқылы сөздік қорларын молайту. Үй құстарына камқор болуға, оларды күте білуге, құстарды қорғауға тәрбиелеу. Зат есімді сан есім, сын есім, етістікпен тіркестіріп сөз тіркесін жасауға үйрету.	Дидактикалық ойын: «Бұл қандай құс?» Дидактикалық ойын: «Құстарда жалпы не ұқсас» Дидактикалық ойын: «Суреттерді құрастыр» Дидактикалық ойын: «Ойлан тап» «Бір сөзбен ата» Дидактикалық ойын: «Құстардың дауысын салайық»	1	11-15.11.2024

3	«Шымыр болып өсеміз»	Адам дене мүшелерін, олардың атқаратын қызметтерін үйрету. Тілдерін дамыту. Логикалық ойлау қабілетін арттыру. Тазалыққа, ұқыптылыққа үйрету. Сөйлеу тілінің грамматикалық қатарын дамыту. Сөйлеу тілінің интонациялық мәнерлілігін, тілдік тыныс алуын, артикуляциялық моториканы дамыту. Тақырып бойынша сөздік қорын кеңейту, белсенділеу.	Дидактикалық ойын: "Не артық?" Дидактикалық ойын: «Қуыршақты киіндір» Дидактикалық ойын: «Мен айтам сен көрсет» Дидактикалық ойын: «Дұрыс ата» Дидактикалық ойын: «Менің дене мүшелерім» «Сәйкестендір»	1	18-22.11.2024
4	«Жиһаздар әлемі»	Балалардың айналасындағы жиһаз туралы түсініктерін нақтылау және жалпылау. Ол жасалған материалдар туралы түсінік беру, жиһаздың не үшін қажет екендігі туралы білімдерін бекіту (функционалды қолдану). Жиһаз заттарына ұқыпты қарауға тәрбиелеу. Дербестікке, ұқыптылыққа тәрбиелеу.	Дидактикалық ойын: «Не жалғыз? Не екеу?» Дидактикалық ойын: «Жиһаздарды ата» Дидактикалық ойын: «Керуетті көрсет» Дидактикалық ойын: «Не қайжерде тұрады?» Дидактикалық ойын: «Суретті құрастыр» «Не қайда тұрады?» «Үйдегі жиһаздар» Дидактикалық ойын: «Жиһазды құрастырамыз»	1	25-29.11.2024
Желтоқсан					
1	«Көлік түрлері»	Көлік түрлері жайлы білімдерін қалыптастыру. Атқаратын қызметіне және жүретін ортасына қарай (әуеде, жерде, суда) топтастыруға үйрету. Көліктердің пайдасы және зиянды жақтары туралы білімдерін жетілдіру. Шығармашылыққа баулу. Адамгершілікке, тазалыққа тәрбиелеу. Балалардың сөйлеу, ойлау, есте сақтау қабілеттерін дамыту, сөздік қорларын молайту. Сөйлеу ағымында дауыс ырғағы бойынша сөйлемдерді ажыратады: үйрету: сұрау, лепті,	Дидактикалық ойын: «Түсі бойыншы топтастыр» Дидактикалық ойын: «Не қайда жүреді?» Дидактикалық ойын: «Суда жүретін көлікті көрсет» Дидактикалық ойын: «Қандай көлік?» «Дұрыс құрастыр» «Бағдаршам»	1	02-06.12.2024

		хабарлау дауыс ырғақтарын дамыту.			
2	«Мамандықтар»	Әртүрлі мамандықтар туралы білімдерін жетілдіру, мұнайшы, құрылысшы мамандықтары туралы мағлұмат беру, мамандық иелерінің қызметі, олардың еңбегімен таныстыруға, мамандық иелеріне, түрлеріне деген қызығушылықтарын арттыру, адам еңбегіне құрметпен қарауға тәрбиелеу. Сөйлеу тілінің грамматикалық қатарын жетілдіру. Фонематикалық түсініктерін, сөзге дыбыстық талдау жасау біліктерін жетілдіру. 3-4 сөзден тұратын сұрақтар бойынша диалогтік қарым-қатынасты дамыту.	Дидактикалық ойын: «Заттарды иесіне бер» Дидактикалық ойын: «Бізге кім тамақ дайындайды?» Дидактикалық ойын: «Көлеңкесін тап» Дидактикалық ойын: «Мамандық таңда» Дидактикалық ойын: «Қай маман иесі»	1	09-13.12.2024
3	«Қазақстанда біз тұрамыз»	Балаларды Отанға деген мақтаныш, патриоттық сезімін дамыту. «Патриот» деген сөздің терең мәнін түсіндіріп өту. Отанды сүйуге, құрметтеп қастерлеуге, өз елін, тегін, тарихын білуге тәрбиелеу. Тәуелсіз еліміздің азаматшалары болуға тәрбиелеу. Артикуляциялық және ұсақ моториканы дамыту. Тілдік тыныс алуын, фонематикалық түсініктерін дамыту. Сөзге дыбыстық талдау жасау білігін жетілдіру.	Дидактикалық ойын: «Жартысын тап» Дидактикалық ойын: «Пішіні бойынша қой» Дидактикалық ойын: «Қайтала» Дидактикалық ойын: «Кім көп біледі?» Суретпен жұмыс: «Жалау»	1	16-20.12.2024
4	«Жаңа жыл, жаңа жыр»	Қыс мезгіліндегі мерекелер жайлы білімдерін кеңейту. Жаңа жыл туралы әңгімелесу. Сөйлеу тілінің грамматикалық қатарын, байланыстырып сөйлеу тілін дамыту. Тілдік тыныс алу және артикуляциялық моториканы дамыту. Сын есім және антоним сөздер сөздігін дамыту.	Дидактикалық ойын: «Шырша безендіру» Дидактикалық ойын: «Аққала» Дидактикалық ойын: «Қайсысы артық» Дидактикалық ойын: «Сыйлықтар» «Аяз ата»	1	23-27.12.2024
Қаңтар					
1	Диагностика	Баланың ойлау қабілетін тексеру, қызығушылығын ояту. Баланың білім деңгейін анықтап, деңгейлік тапсырмалар даярлау. Сөйлеу іс-әрекетінің жағдайын тексеру. Байланыстырып сөйлеу тілін	Диагностикалық альбоммен жұмыс Мақсаты: баланың белсенділігін тексеру, енжар сөздік қорын даму		30.12-03.01.2025

		тексеру.Зат есім,сын есім,етістік сөздер сөздіктерін тексеру. Тілдің грамматикалық катарын тексеру.Сөздің буындық құрылымының жағдайын тексеру.Жалпыла білу деңгейін тексеру.Қоршаған ортаға деген көзқарасын анықтау, таным деңгейін тексеру.Балаларды бауырмалдыққа, ұқыпты болуға, татулыққа, өзара сыйластыққа, жанашырлыққа тәрбиелеу.	деңгейін анықтау Дидактикалық ойындар: «Сандар катарын тап» «Қай түс жоғалды» «Не өзгерді?» «Зейінді бол» "Екінші жартысын тап". "Не артық?" «Керісінше айт», «Біреу және көп», «Тыңда және қайтала» «Дене және зат бөліктерін ата» «Дыбысты ата»		
2	«Қыс қызығы»	Балалармен қыс мезгілінің ерекшеліктерін еске түсіре отырып, сурет бойынша әңгіме құруға үйретуді жалғастыру. Қыс мезгілінің табиғатын бала киялымен ұштастыру арқылы байланыстырып, сөйлеу шеберліктерін арттыру. Балалардың ұсақ қол моторикасын дамыту, ұйымшылдыққа, достыққа тәрбиелеу.	Дидактикалық ойын. «Қардың түсі қандай?» Дидактикалық ойын. «Табиғат құбылыстарын ата» Дидактикалық ойын. «Зырлайды шанамыз» Дидактикалық ойын: «Қар,жел ,боран,аяз» Аталған құбылысқа сәйкес қимыл жасау. «Бұл қай кезде болады?!»	1	06-10.01.2025
3	«Үй жануарларын күтеміз»	Балалардың үй жануарлары туралы түсініктерін кеңейту. Олардың адамға тигізер пайдасын айту. Үй жануарларына байланысты жұмбақ, тақпақтар айтқызып сұрақ - жауап арқылы балалардың тілін, ойлау қабілеттерін дамыту. Үй жануарларына қамқорлық жасауға тәрбиелеу.	Дамытушылық ойын: «Не қайда тұрады?» Дамытушылық ойын: «Бейнесі бойынша тап» Дамытушылық ойын: «Көйленкесін тап?» Дидактикалық ойын: «Бұл қай жануар?» «Төлін тап,ата» «Қай жануар өнімі?»	1	13-17.01.2025
4	«Қоныс аударатын	Балаларға құстардың түрлерін соның ішінде қыстап қалатын құстар туралы білімдерін бекіту,	Дидактикалық ойын: «Ұшты, ұшты»	1	20-24.01.2025

	кұстар»	сөздік қорларын молайтып, байланыстырып сөйлеу дағдыларын қалыптастыру. Балалардың бойында қамқорлық, мейірімділік қасиеттерін ояту. Қойылған сұраққа толық жауап алу. Сөйлеу тілінің грамматикалық қатарын жетілдіру. Көріп қабылдау және зейінін, фонематикалық қабылдауын, артикуляциялық моториканы дамыту.	Дидактикалық ойын: «Қанатын тап» Дидактикалық ойын: «Төртінші артық» Дидактикалық ойын: «Қандай құстар жасырынған?» Дауыс жаттығуы: «Құстарша дауыста» Ойын: « Біреу және көп»		
5	«Жабайы жануарлардың қысқы мекені.»	Жабайы аңдар тіршілігі туралы түсінік беру. Жабайы аңдарды бір-біріне ажырата білуге және олардың аттарын дұрыс айтуға үйрету. Балалардың ойлау қабілеттерін арттырып, тілдерін дамыту. Қызықты ойындар арқылы балалардың эмоциялық сезімдерін дамыту. Әрбір аңның және баласының атын дұрыс атауға жаттықтыру. олардың тіршілік ететін ортасы туралы түсініктерін бекіту. Балалардың аңдарға деген сүйіспеншілік сезімдерін арттырып, оларға қамқорлықпен қарауға, табиғатты аялай білуге, адамгершілікке тәрбиелеу.	Дидактикалық ойын «Қайсысы артық?» Дамытушылық ойын: « Жануарды көрсет» Дамытушылық ойын: «Төртінші артық» Дидактикалық ойын: «Не жоғалды?» «Жабайы жануарды топтастыр» «Ненің мекені»	1	27-31.01.2025
Ақпан					
1	«Ыдыс аяқ»	Ыдыстардың әртүрлі материалдардан жасалатыны туралы түсініктерін кеңейту. Ыдыстардың тікелей пайдасы мен қажеттілігі туралы білімдерін кеңейту. Ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу. Танымдылық қызығушылықтарын дамыту. Байланыстырып сөйлеу тілін, көріп қабылдау және зейінін, артикуляциялық моторика және тілдік тыныс алуын дамыту. Жұмбақтар шешіп, жаңылтпаштар айтып үйрену.	Дидактикалық ойын: «Не үшін қажет?» Дидактикалық ойын: «Сылдыр-сылдыр» Дидактикалық ойын: «Неге ұқсайды?» Дидактикалық ойын: «Сиқырлы дорба» «Ыдыстарды топтастыр» Ойын : «Жұбын тап»	1	03-07.02.2025
2	«Азық түліктер»	Азық –түлік аттарын қазақша атай алуға, естеріне сақтауға жаттықтыру; қандай?. Сұрағына жауап	Дидактикалық ойын: «Дәмді тағам»	1	10-14.02.2025

		беру дағдысын жетілдіру. Тағамды кәдірлеуге тәрбиелеу. Жинақтап жалпылап айту дағдыларын жетілдіру. Артикуляциялық моториканы дамыту. Жауапкершілік, белсенділік, мейірімділік, бірлесу дағдыларын қалыптастыру.	Дидактикалық ойын: «Пайдалы тағам» Дидактикалық ойын «Ас мәзірі» Дидактикалық ойын: «Азық-түліктерді топтастыр» «Не артық?» «Дүкенде»		
3	«Техника түрлері»	Балаларды қауіпсіздік ережелерін сақтауға тәрбиелеу. Балалардың техника туралы білімдерін, есте сақтау, елестету қабілетін дамыту. Сөйлеу тілдерін жетілдіру. Артикуляциялық және ұсақ моториканы дамыту. Ұқыптылыққа, еңбек сүйгіштікке, анық сөйлеуге тәрбиелеу.	Дидактикалық ойын: «Қай бөлмеде қандай зат тұрады?» Дидактикалық ойын: «Не үшін керек» Дидактикалық ойын: «Орнына қой» Дидактикалық ойын: «Көйлеңкесін тап» Дидактикалық ойын: «Сөзді айтуға көмектес». «Қима суреттерді құрастыру» Буынды ұйқас: «Электр құралдары» Суретпен жұмыс: «Электр құралдары.	1	17-21.02.2025
4	«Аяқ киім жинағы»	Балаларды жыл мезгілдеріне байланысты аяқ киім түрлерімен таныстыру. Аяқ киімнің түрлерін топтастырып, қолдану жолдарын үйрету. Байланыстырып сөйлеу тілдерін, артикуляциялық және ұсақ моториканы дамыту. Дыбыстық және буындық талдау - жинақтау дағдыларын жетілдіру.	Дидактикалық ойындар: «Қай мезгілде киеміз?» Дидактикалық ойындар: «Артығын тап» Дидактикалық ойындар: «Түстеріне қарай топтастыр» Ойын : «Не артық?» Ойын : «Кімнің аяқ киімі?»	1	24-28.02.2025
Наурыз					
1	«Анамның мейрамы»	8-наурыз мейрамы туралы түсінік беру, анаға деген мейірімді, сүйіспеншілікті арттыру, аналар туралы	Дидактикалық ойындар: «Сыйлықтарды жина» Дидактикалық ойындар:	1	03-07.03.2025

		өлең шумақтарын оқуда мәнерлі, сауатты, анық оқи алуға машықтандыру; оқушыны ізгілік, инабаттылық, сыйластық, адамгершілік сияқты қасиеттерге тәрбиелеу. Сипатап айтуға жаттығу. Артикуляциялық және жалпы моториканы дамыту. Жауапкершілік, белсенділік, мейірімділік, бірлесу дағдыларын қалыптастыру.	«Орнына қой» Дидактикалық ойындар: «Менен қайтала» Дидактикалық ойындар: «Анама гүл жинау»		
2	«Ертегілер әлемі»	Ертегі кейіпкерлері туралы білімдерін кеңейту; - ойлау, қайта жаңғыртып еске түсіру арқылы қиялдай білуге үйрету; - ертегілер арқылы балаларды адамгершілікке, мейірімділікке және адалдыққа, еңбексүйгіштікке тәрбиелеу; - қиялдау, мәнерлеп сөйлеуге баулу, шығармашылық қабілетін дамыту. Рөлде ойнау біліктерін қалыптастыру Жауапкершілік, белсенділік, мейірімділік, бірлесу дағдыларын қалыптастыру.	Дидактикалық ойындар: «Кейіпкерді орнына қой» Дидактикалық ойындар: «кейіпкердің атын ата» Дидактикалық ойындар: «Қай ертегінің кейіпкері» Дидактикалық ойын: «Қандай кейіпкер жок»	1	10-14.03.2025
3	«Киім үлгісі»	Балаларды киім түрлерімен таныстыру, ұл мен қыздың киімін ажырата білуге үйрету. Бір-екі сөздермен сөйлем құратып, ауызекі сөйлеу тілдерін дамыту. Қуыршақты киіндіру арқылы балалардың ұсақ қол моторикасын дамыту. Ойлауын қиялын дамыту.	Дидактикалық ойын: «Кімдерді киеді?» Дидактикалық ойын: «Орнына қой» Дидактикалық ойын: «Сыңарын тап» Дидактикалық ойын: «Киімдерді топтастыр» Логоритмикалық жаттығу: «Ұйқасын тап» «Сен не кидің?»	1	17-21.03.2025
4	«Наурыз мерекесі»	Ұлыстың ұлы күні наурыз мерекесін тойлау. Ұлттық салт-дәстүр, әдет-ғұрып жайында қарапайым түсінік беру. Ата-бабаларымыздың	Дидактикалық ойындар: «Асық ату» Дидактикалық ойындар:	1	24-28.03.2025

		кейінгі ұрпаққа мирас еткен асыл мұрасын қадірлеп, қастерлеуге, қасиетін түсінуге баулу. Ұлттық дәстүрдің ерекшеліктерімен таныстыру. Қазақ халқының салт-дәстүрлерін балалардың бойына сіңіру. Балаларды ұлттық салт-дәстүрді, мұраларды танып-білуге, сыйлап, түсінуге үйрету. Балалардың ой-қиялының, шығармашылық белсенділігінің және бейнелі ойларының дамуына ықпал ету.	«Арқан тартыс» Дидактикалық ойын: «Киіз үй құрастыру» Ойын: «Пиала»		
Сәуір					
1	«Көктем мезгілі»	Балаларға көктем туралы түсінік беру, әңгіме құрауды үйрету, шығармашылық қиялын, сөздік қорын байыту, есту және көру зейінін дамыту, табиғатты қорғауға тәрбиелеу. Сюжеттік суреттерді қарастыру негізінде Көктем туралы білімді жүйелеу.	Дидактикалық ойын: «Жыл мезгілдері» Дидактикалық ойын: «Көктем гүл шоғы» Дидактикалық ойын: «Қай мезгілге тән» Дидактикалық ойын: «Көктем айлары»	1	31.03-04.04.2025
2	«Ғарыш әлемі»	Ғарыш, ғарышкер туралы түсініктерін қалыптастыру және мағлұмат беру. Балалардың сөздік қорларын байыту, 12-ші сәуір ғарышкерлер күні туралы түсінік беру, айналаны қоршаған орта жайында білімдерін кеңейту. Тілдік тыныс алу және артикуляциялық моториканы дамыту.	Дидактикалық ойын: «Жартысын тап» Дидактикалық ойын: «Зымыран» Дидактикалық ойын: «Көйленкесін тап» Дидактикалық ойын : «Суреттерді құрастыру» «Мен ғарышкер боламын!» Дидактикалық ойын : Логоритмикалық жаттығу «Ұйқасын тап»	1	07-11.04.2025
3	«Жыл құстары»	Құстар туралы білімдерін кеңейту, сөздік қорын молайту, байланыстырып сөйлете білуге үйрету. Құстардың тіршілігімен танысу. Құстарға қамқорлық жасауға және адамгершілікке баулу. Сын есім сөздер сөздігін дамыту. Сөзге	Дидактикалық ойын: «Ұшты, ұшты» Дидактикалық ойын: «Жартысын тап» Дидактикалық ойын:	1	14-18.04.2025

		дыбыстық талдау жасау және буынға бөлу дағдыларын дамыту. Фонематикалық есту және қабылдауын дамыту.	«Не артық?» Дидактикалық ойын: «Не жоғалды?» Дидактикалық ойын: «Даусын ажырат»		
4	«Теңіз әлемі»	Балаларды теңіз астындағы жәндіктермен және олардың түрін, су астында қалай тіршілік ететінін таныстыру; теңіз астындағы ерекше жәндік түрлерімен таныстырып білімін көтеру; шығармашылық жұмыс барысында балалардың ой- өрісін және сөздік қорын дамыту. Табиғаттың бір бөлігі теңіз жәндіктеріне қызығушылығын арттырып оларды қорғауға, қамқор болуға тәрбиелеу.	Дидактикалық ойын: «Сегіз аяқ» Дидактикалық ойын: «Балықтарды көрсет» Дидактикалық ойын: «Жұлдызша» Дидактикалық ойын: «Суретті құрастыр» Дидактикалық ойын: Дидактикалық ойын: «Балық аулау»	1	21-25.04.2025
5	«Гүлдер әлемі»	Гүлдердің түрлерімен таныстыру, гүлдердің түр- түстерін ажырата білуге баулу. Өсімдіктерді күту ережелерімен таныстыру. Сөздік қорын молайту, ойлау сезімдерін дамыту. Гүлдер мен өсімдіктерге қамқорлық көрсетуге, күтуге, сүйіспеншілікке тәрбиелеу. Мәдениет-тіліке, жауапкершілікке, тазалыққа баулу.	Дидактикалық ойын: «Суреттерді ретіне карай топтастыр» Дидактикалық ойын: «Гүл шоқтары» Дидактикалық ойын: «Гүл түрлерін ата» Дидактикалық ойын: «Гүлдерді жина»	1	28.04-02.05.2025
Мамыр					
1	«Ер есімі – ел есінде»	Балаларға Ұлы Отан соғысы туралы түсініктерін қалыптастыру, «жеңіс» сөзінің мағынасын ұғындыру, соғысқа қатысқан еліміздің батырлары ерліктері туралы бейне баяндар көрсете отырып ерліктерін құрметтеуге баулу Бойында Отансүйгіштік қасиеттерін, өз еліміздің тәуелсіздігін қадірлей білуге, оны өз бетінше қорғай білуге тәрбиелеу.	Дидактикалық ойын: «Батырларды ата» Дидактикалық ойын: «Батырға тиісті затты орындарына қой» Буынды ұйқас: «Соғыс» Саусақ жаттығуы: «Сарбаз» Дидактикалық ойын: «Суретті тап»	1	05-09.05.2025

2	«Құрт-құмырсқа жәндіктер»	Құрт-құмырсқа, көбелек және басқа жәндіктермен таныстырып, мекен ету ортасы туралы мағлұмат беру. Табиғатты аялауға тәрбиелеу. Табиғатты бақылай білуге қабілеттерін дамыту. Бірлесу, мейірімділік, белсенділік, жауапкершілік, өзара түсінісушілік дағдыларын қалыптастыру	Дидактикалық ойын: «Күн мен жаңбыр» Дидактикалық ойын: «Жәндіктердің бейнесін құрастыру» Дидактикалық ойын: «Араларойыны» Ойын: «Сөйлемді аяқта» Дидактикалық ойын: «Не артық?» «Қанатын тап»	1	12-16.05.2025
3	«Жаз келді»	Жаз мезгілінің табиғи ерекшеліктерін меңгерту. Табиғатқа, қоршаған ортаға деген сүйіспеншілігін арттыру. Жаз мезгілі және оның белгілері туралы түсініктерін бекіту. Балалардың сөздік қорын молайту, байланыстыра сөйлеу дағдыларын қалыптастыру.	Дамытушылық ойын «Қандай құбылыс» Дамытушылық ойын «Күнді құрастыр» Дамытушылық ойын «Жаз мезгілін тап» Дидактикалық ойын: «Жыл мезгілі»	1	19-23.05.2025
4	Диагностика	Баланың ойлау қабілетін тексеру, қызығушылығын ояту. Баланың білім деңгейін анықтап, деңгейлік тапсырмалар даярлау. Сөйлеу іс-әрекетінің жағдайын тексеру. Байланыстырып сөйлеу тілін тексеру. Зат есім, сын есім, етістік сөздер сөздіктерін тексеру. Тілдің грамматикалық қатарын тексеру. Сөздің буындық құрылымының жағдайын тексеру. Жалпыла білу деңгейін тексеру. Қоршаған ортаға деген көзқарасын анықтау, таным деңгейін тексеру. Балаларды бауырмалдыққа, ұқыпты болуға, татулыққа, өзара сыйластыққа, жанашырлыққа тәрбиелеу.	Диагностикалық альбоммен жұмыс Дидактикалық ойындар: «Сандар қатарын тап» «Қай түс жоғалды» «Не өзгерді?» «Зейінді бол» "Екінші жартысын тап". "Не артық?" «Керісінше айт», «Біреу және көп», «Тыңда және қайтала» «Дене және зат бөліктерін ата» «Дыбысты ата»		26-31.05.2025

Бекітемін

Ақтөбе облыстық білім алуға ерекше
қажеттіліктері бар балаларға арналған арнайы
түзетім бағдарламасының меңгерушісі

А.О.Сеитова

2024-2025 оқ.ж

Психикалық дамуы тежелген «Қарлығаш» мектепалды тобындағы балаларға арналған
Қоршаған ортамен таныстыру және сөйлеу тілін дамыту бойынша арнайы түзетім
қызметінің «Қоршаған әлем» атты жұмыс бағдарламасы
Дефектолог Жалғасбаева А.Б

Ақтөбе 2024-2025 оқу жылы

«Ақтөбе облыстық білім алуға ерекше қажеттіліктері бар балаларға арналған арнайы (түзетім) балабақшасы» КММ әдістемелік кеңесінде қаралып және бекітілді

Құрастырушы авторлар:

Сентова Асия Орынбасаровна – «Ақтөбе облыстық білім алуға ерекше қажеттіліктері бар балаларға арналған арнайы (түзетім) балабақшасы»
КММ-нің меңгерушісі

Жалгасбаева Айзада Базарбайқызы - Ақтөбе облыстық білім алуға ерекше қажеттіліктері бар балаларға арналған арнайы (түзетім) балабақшасының
дефектолог маманы

Қоршаған ортамен танысу. Әдістемелік нұсқау. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы бойынша мектепалды тобы мен педагогтеріне арналған.

Асия

Ақтөбе облыстық білім алуға ерекше қажеттіліктері бар балаларға арналған арнайы (түзетім) балабақшасы педагогтары А.О.Сентова, А.Б.Жалгасбаеваның қоршаған ортамен таныстыру және сөйлеу тілін дамыту арнайы түзетім оқу қызметі бойынша «Қоршаған әлем»

бағдарламасына

Пікір

«Қоршаған әлем» бағдарламасы баланың табиғат сұлулығын сақтауды қалыптастыруға бағытталған, өйткені осы кезеңде жеке тұлғаның қасиеттері дамиды, табиғи мәдениеттің негіздері қаланады.

Бағдарлама авторы алдына қойған мақсаттарды орындау барысында табиғат әлеміне, қоршаған ортадағы заттар мен құбылыстарға деген танымдық қызығушылықтарын арттыру әдісі мен ұйымдастырылған іс – әрекетін өткізуде ойын тәсілін қолданған. Сонымен қатар автор бағдарламада педагогтардың міндеті–балалардың табиғаттың бірлігі мен алуан түрлілігі, табиғаттың әр түрлі объектілері арасындағы байланыстар мен қатынастар, табиғаттағы үнемі өзгерістер мен оның дамуы, табиғаттағы тіршілік иелері арасындағы қатынастардың қажеттілігі, табиғатты оңтайлы пайдалану және оны қорғау туралы дүниетанымдық тұжырымдарға жетелеу керектігін көрсеткен.

Бағдарламалық мазмұнды жүзеге асыра отырып, педагог балалардың ой өрісін, заттар , адамдар және олардың еңбегі, өздері жайлы білімдерін кеңейту керек. Бұл міндеттерді шешу балалардың ақыл ой қабілеттерін және тілін дамытады.

Баланың табиғатты танып–білуге деген қызығушылығын оята отырып, педагог оны табиғатпен таныстырып қана қоймай, оны түсінуге, өсімдіктер мен құстарды қамқорлауға ,табиғаттың сұлулығын сезіне білуге үйретеді.

Жыл соңына қарай балалар жыл мезгілдерін, жануарлар түрлерін, жеміс-жидектер мен көкөністерді ажыратуды, көлік құралдарын ажыратып тани білуді үйренеді.

Бағдарламада тақырыптық жоспар , сағат саны көрсетілген. Барлық ұйымдастырылған іс – әрекет саны – 36 сағат. Қорыта келе бұл бағдарлама арнайы түзеу мекемелерінің тәрбиеші, дефектолог мамандарына қолдануға ұсынылады.

Осман

Түсіндірме хат

Қазақстан Республикасы жалпы білім беру ұйымдары «білім алуды үйрету» ұстанымын негізге алады. Ол ұстаным бойынша ХХІ ғасырдағы қарқынды дамып келе жатқан зияткерлік және техникалық ортада өз бетімен білім алуға ұмтылатын, ынталы, қызығушылығы жоғары, өзіне сенімді, жауапкершілігі мол және зияткерлік тұрғыдан дамыған тұлға қалыптастыру көзделеді. Осы қасиеттерді өз деңгейінде қалыптастыру 2016-2017 о.ж Мазмұны тұрғысынан оқу бағдарламалары тәрбиеленушіні өзін-өзі оқыту субъектісі және тұлға аралық қарым-қатынас субъектісі ретінде тәрбиелеуде нақты оқу пәнінің қосатын үлесін айқындайды: тәрбиеленушілер өз түсінігін кеңейте отырып, өзіндік көзқарасы мен пайымдауын қалыптастырады, зерделеуге және өз ойын сенімді айта білуге дағдыланады.

«Қоршаған ортамен танысу» – оқу әдістемелік кешені «Әлеуметтік дағдыларын дамыту» білім беру саласындағы «Қоршаған ортамен танысу» ұйымдастырылған іс-әрекет (ҰІӨ) бойынша дайындалған. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы бойынша берілген оқу материалдары (бұдан әрі – Бағдарлама) баланың мектепте білім алу даярлығын (әлеуметтік психологиялық, тұлғалық, ерік-жігерлік, физикалық және зияткерлік даярлығы) қамти отырып, баланың коммуникативтік дағдыларының қалыптасуына, танымдық және әлеуметтік мотивтерінің көрінуіне, қызығушылығы мен білім алуға деген құштарлығының дамуына ықпал етеді. Осы берілген бағдарлама бөлімінде 5-6 жастағы тәрбиеленушілерді тәрбиелеу мен оқытудың мынадай мақсаты мен міндеттері анықталған:

Мақсаты: балалардың қоршаған орта, адамдардың іс-әрекеті жайлы түсінігін кеңейту.

Міндеттері:

- балаларда жақындарына деген сүйіспеншілік сезімі, оларға қамқорлық көрсету ұмтылысы, туған еліне, қаласына деген бауырмалдық пен оның тарихына қызығушылық таныту сияқты адамгершілік сапаларды тәрбиелеу;
 - адам еңбегіне деген құрмет сезімін қалыптастыру, адам қолымен жасалғанның барлығына ұқыпты қарауды, балалардың сөйлеу тілін, зейінін, қиялын дамыту.
- Қазақстан Республикасы аумағында тұратын басқа ұлттың адамдарына, олардың мәдениеті мен салт-дәстүрлеріне мейірімділік және құрметтілік қарым-қатынасқа тәрбиелеу. «Қоршаған ортамен танысу» ұйымдастырылған іс-әрекет (ҰІӨ) мазмұны оқу бөлімдері бойынша ұйымдастырылған. Олар күтілетін нәтижелер түрінде берілген оқу мақсаттарын көздейтін бөлімшелерден тұрады. Әрбір бөлімше ішінде реттілікпен құрылған оқу мақсаттары педагогке жұмысын жоспарлауға, балалардың жетістіктерін бағалауға және оларға оқудың келесі кезеңдері туралы ақпарат беруге мүмкіндік береді.

Бағдарламалық мазмұнды жүзеге асыра отырып, педагог балалардың ой-өрісін заттар, адамдар және олардың еңбегі, өздері жайлы білімдермен кеңейтуі керек. Бұл міндеттерді шешу балалардың ақыл-ой қабілеттерін және тілін дамытады. Қоршаған ортамен танысу бойынша балалар өзінің аты-жөнін, жасын, отбасын, мектебін, педагогті, топтағы балалардың аты-жөндерін тани бастайды. Балабақшаның ішкі құрылысымен таныстырылып, бөлме, асхана,

Оқылды

дәрігер бөлмесі т.б. айырмашылықтарын ажырата бастайды. Сонымен қатар әр бөлмеде жұмыс түрін, қажетті құралдарды атайды. Олардың аты, не үшін қажет? неден жасаған? қайда? кімде? қандай? кім не істейді? сұрақтарына дұрыс жауап беруге үйреніп, балабақшада өздері немен шұғылданатыны туралы әңгімелейді. Баланың табиғатты танып-білуге деген қызығушылығын оята отырып, педагог оны табиғатпен таныстырып қана қоймай, оны түсінуге, өсімдіктер мен құстарды қамқорлауға, табиғаттың сұлулығын сезіне білуге үйретеді. Сонымен қатар баланың төмендегідей білім, білік дағдылары қалыптасады:

- байланыс құралдарының адам өміріндегі қажеттілігін түсініп, олардың қолданылу аясын атайды;
- белгілі батырлармен және тұлғалармен танысып, олар жайлы әңгімелейді;
- киіз үйдің құрылысы мен жабдықтарын атау, олардың қолданыстағы икемділігін түсіндіреді;
- ұлттық қолданбалы өнермен танысып, алған түсінігі мен әсерлерін түрлі жолдармен жеткізе алады.

«Қоршаған ортамен танысу» оқу-әдістемелік кешенінің құрамына тәрбиеленушілерге арналған дидактикалық ойындар кіреді. Дидактикалық ойындар берілген материалдар танымдық, зерттеушілік сипатқа ие және дидактикалық қағидаларды, яғни көрнекілік, жүйелілік, табиғатпен және күнделікті өмірмен өзара байланыстылығы ескеріле отырып берілді. Табиғат – бала бойына адамгершілік қасиеттерді қалыптастыратын мол тәрбие көзі. Сондықтан табиғатқа, қоршаған ортаға деген сүйіспеншіліктерін осы ұйымдастырылған іс әрекет қызметі (ҰІӨ) арқылы бала бойына ұялатамыз. Әр ҰІӨ бағдарламада көрсетілген тақырыптар жан-жақты ашылады. Әдістемелік құралда әр ҰІӨ-тің тақырыбын ашу мақсатында бірнеше жұмыс түрлері көрсетіліп берілді. Педагог үлгі-ҰІӨ жоспарларын өзінің қалауынша толықтырып пайдалана алады.

- педагогтерге өз жұмысын жоспарлауға және балалардың жетістіктерін бағалауға мүмкіндік беретін оқу мақсаттары жүйесінің болуы;
- оқу үрдісін күнделікті өмірге және қарым-қатынас жасауға қажетті қабілеттер мен практикалық дағдыларды дамытып, қалыптастыруға бағыттау;
- балалардың әлеуметтік маңызы бар тақырыптарды терең шолуына бағытталған тақырыптық оқу мазмұнының болуы;
- пәнішілік және пәнаралық мазмұнының кіріктірілуі;

Әмірхан

Осы қағидалардың барлығы Қазақстан Республикасы Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасының мазмұны мен құрылымында және жаңа оқу-әдістемелік кешендерінде қамтылған.

«Қоршаған әлем» бойынша тақырыптық жоспар үлгісі

№	Тақырып	Бағдарламалық мазмұны	Сағат саны
1	«Менің балабақшам»	Балабақшаға деген қызығушылығын, сүйіспеншілігін арттыру. Өзінің балабақша ұжымының мүшесі екенін санасына сіңіру, достық қарым-қатынас сезімдеріне тәрбиелеу. Ой өрістерін, сөздік қорларын молайту. Балабақша қызметкерлерінің атқаратын қызметтерімен танысу. Фонематикалық түсініктерін дамыту. Сөзді буынға бөлу дағдысын жетілдіру. Байланыстырып сөйлеу тілін дамыту..	1
2	«Отбасым алтын бесігім»	«Отбасы» құндылығы туралы түсініктерді отбасы туралы ұғымдарды кеңейту, оны сүйе білуге, отбасы игілігі үшін талмай еңбек етуге үйрету; балаларға өз отбасы мүшелері туралы айтып, олардың қамқорлықтары туралы білім беру, әр түрлі тапсырмалыр, ойындар арқылы, мақал-мәтел жаттатқызу арқылы тілдік қорларын дамыту, өз ойларын айқын жеткізуге, үш тілділікке үйрету.	1
3	«Ойындар мен ойыншықтар»	Балаларды ойыншықтардың түрімен, түсімен таныстыру, тақпақтар айтқызу, сөздік қорын молайту, тіл байлығын дамыту, есте сақтау қабілеттерін жетілдіру, ойын арқылы сабаққа деген қызығушылықтарын арттыру. Сөзді буынға бөлу дағдысын жетілдіру. Сөйлеу тілін есту, көріп қабылдау және зейін, артикуляциялық, ұсақ және жалпы моториканы дамыту. Сөйлеу тілін қимыл – қозғалыспен үйлестіру.	1
4	«Жомарт күз»	Табиғаттағы өзгерістер туралы балалардың түсініктерін қалыптастыру. Күз мезгілінің ерекшеліктері туралы сөйлем құрастырып, әңгімелеуге үйрету. Ұзақ және бірқалыпты тыныс шығару, көру, зейінін, ойлау, артикуляциялық, ұсақ және жалпы моториканы дамыту. Сөйлеу тілін қимыл-қозғалыспен үйлестіре білуін дамыту.	1
5	«Тәтті жемістер»	Жемістер мен көкөністер түсінік беру. Оларды ажырата білуге үйрету. Ойын, есте сақтау қабілетін, дүние танымын дамыту. Балалардың жеміс ағаштарын қорғап, оларға қамқор болуына ықпал ету үшін тәрбиелік әңгімелер жүргізу. Қоршаған ортадағы түрлі заттарды сипаттау үшін қажетті заттардың атауын, әрекетін, сипаттамасын қолдана алуды дамыту; Сөйлеу тілін қимыл-қозғалыспен үйлестіруді дамыту, сөйлеу ырғағы және темпімен жұмыс.	1

Жалпақ

6	«Бірге еңбектенеміз (Көкөністер)»	Көкөністер мен жемістер туралы түсініктерін кеңейту. Шығармашылық қабілетін дамыту. Адамдардың еңбегін бағалауға тәрбиелеу. Фонематикалық қабылдауын, ойлау, ұсақ моторикасын, көрнекі – бейнелік гнозисін, бірқалыпты тілдік тыныс алуын дамыту. Сөздің буындық құрылымымен жұмыс. Сөзге дыбыстық талдау жасау дағдысын жетілдіру.	1
7	«Жидектер мен саңырауқұлақтар»	Балалардың адам өмірінде жазық даланың маңыздылығы туралы түсініктерін анықтау. Жазық даланың өсімдік әлемінің әр қилы екендігін көрсету (далада не өседі). Саңырауқұлақтардың түрлерімен таныстыру, конструктивті ойлау дағдыларын, танымдық қызығушылықтарын қалыптастыру, өз бетімен жұмыс жасай білуге үйрету. Сөйлеу тілінің грамматикалық қатарын жетілдіру.	1
8	«Нан үстелге қалай келеді?»	Ұннан жасалатын тағамдар туралы әңгімелету. Дикан мен наубайшылардың еңбегі жайлы түсіндіру. Диканшы еңбегі туралы білімдерін толықтыру. Нанды ардақтауға, ысырап қылмауға тәрбиелеу, үлкендердің еңбегін бағалауға баулу. Мақал-мәтелдерді, тыйым сөздерді, тақпақты пайдалана отырып, балалардың сөздік қорын, тіл байлығын дамыту	1
9	«Терек, қайың ағаштары»	Ағаштардың бейнесін дұрыс бейнелеу, дәстүрден тыс әдістерді қолдану арқылы, суретке карап әртүрлі түстерді байқауға, олардың түсін ажырата білуін, алған әсерлерін сөзбен жеткізе білуге, ойлау қабілеттерін дамыту. Табиғатты сүйе білуге, аялауға, қорғай білуге тәрбиелеу. Балалардың байланыстарын сөйлеуін, тілін, сөздік қорын дамыту.	1
10	«Үй құстарына қамқормыз»	Үй құстары және олардың балапандарымен таныстыру, үй құстары жайлы түсініктерін ажырата білуді үйрету; Триз технологиясы арқылы қиялын дамыту, ойын арқылы сөздік қорларын молайту. Үй құстарына қамқор болуға, оларды күте білуге, құстарды қорғауға тәрбиелеу. Зат есімді сан есім, сын есім, етістікпен тіркестіріп сөз тіркесін жасауға үйрету..	1
11	«Шымыр болып өсеміз»	Адам дене мүшелерін, олардың атқаратын қызметтерін үйрету. Тілдерін дамыту. Логикалық ойлау қабілетін арттыру. Тазалыққа, ұқыптылыққа үйрету. Сөйлеу тілінің грамматикалық қатарын дамыту. Сөйлеу тілінің интонациялық мәнерлілігін, тілдік тыныс алуын, артикуляциялық моториканы дамыту. Тақырып бойынша сөздік қорын кеңейту, белсенділеу.	1
12	«Жиһаздар әлемі»	Балалардың айналасындағы жиһаз туралы түсініктерін нақтылау және жалпылау. Ол жасалған материалдар туралы түсінік беру, жиһаздың не үшін қажет екендігі туралы білімдерін бекіту (функционалды қолдану). Жиһаз заттарына ұқыпты қарауға тәрбиелеу. Дербестікке, ұқыптылыққа тәрбиелеу.	1
13	«Көлік түрлері»	Көлік түрлері жайлы білімдерін қалыптастыру. Атқаратын қызметіне және жүретін ортасына қарай (әуеде, жерде, суда) топтастыруға үйрету.. Көліктердің пайдасы және	1

Ә.М.А.А.А.

		зиянды жақтары туралы білімдерін жетілдіру.Шығармашылыққа баулу. Адамгершілікке,тазалыққа тәрбиелеу.Балалардың сөйлеу, ойлау, есте сақтау қабілеттерін дамыту, сөздік қорларын молайту. Сөйлеу ағымында дауыс ырғағы бойынша сөйлемдерді ажыратады: үйрету: сұрау, лепті, хабарлау дауыс ырғақтарын дамыту.	
14	«Мамандықтар»	Әртүрлі мамандықтар туралы білімдерін жетілдіру,мұнайшы, құрылысшы мамадықтары туралы мағлұмат беру,мамандық иелерінің қызметі,олардың еңбегімен таныстыруға, мамадық иелеріне, түрлеріне деген қызығушылықтарын арттыру, адам еңбегіне құрметпен қарауға тәрбиеле. Сөйлеу тілінің грамматикалық қатарын жетілдіру.Фонематикалық түсініктерін ,сөзге дыбыстық талдау жасау біліктерін жетілдіру. 3-4 сөзден тұратын сұрақтар бойынша диалогтік қарым-қатынасты дамыту.	1
15	«Қазақстанда біз тұрамыз»	Балаларды Отанға деген мақтаныш, патриоттық сезімін дамыту. «Патриот » деген сөздің терең мәнін түсіндіріп өту. Отанды сүйе, құрметтеп қастерлеуге, өз елін, тегін, тарихын білуге тәрбиелеу. Тәуелсіз еліміздің азаматшалары болуға тәрбиелеу. Артикуляциялық және ұсақ моториканы дамыту.Тілдік тыныс алуын,фонематикалық түсініктерін дамыту.Сөзге дыбыстық талдау жасау білігін жетілдіру.	1
16	«Жаңа жыл, жаңа жыр»	Қыс мезгіліндегі мерекелер жайлы білімдерін кеңейту. Жаңа жыл туралы әңгімелесу. Сөйлеу тілінің грамматикалық қатарын, байланыстырып сөйлеу тілін дамыту.Тілдік тыныс алу және артикуляциялық моториканы дамыту.Сын есім және антоним сөздер сөздігін дамыту.	1
17	«Қыс қызығы»	Балалармен қыс мезгілінің ерекшеліктерін еске түсіре отырып, сурет бойынша әңгіме құруға үйретуді жалғастыру. Қыс мезгілінің табиғатын бала қиялымен ұштастыру арқылы байланыстырып, сөйлеу шеберліктерін арттыру. Балалардың ұсақ қол моторикасын дамыту, ұйымшылдыққа, достыққа тәрбиелеу.	1
18	«Үй жануарларын күтеміз»	Балалардың үй жануарлары туралы түсініктерін кеңейту. Олардың адамға тигізер пайдасын айту. Үй жануарларына байланысты жұмбақ, тақпақтар айтқызып сұрақ - жауап арқылы балалардың тілін, ойлау қабілеттерін дамыту. Үй жануарларына қамқорлық жасауға тәрбиелеу.	1
19	«Қоныс аударатын құстар»	Балаларға құстардың түрлерін соның ішінде қыстап қалатын құстар туралы білімдерін бекіту, сөздік қорларын молайтып, байланыстырып сөйлеу дағдыларын қалыптастыру. Балалардың бойында қамқорлық, мейірімділік қасиеттерін ояту. Қойылған сұраққа толық жауап алу..Сөйлеу тілінің грамматикалық қатарын жетілдіру. Көріп қабылдау және зейінін, фонематикалық қабылдауын , артикуляциялық моториканы дамыту.	1

Олша

20	«Жабайы жануарлардың қысқы мекені.»	Жабайы аңдар тіршілігі туралы түсінік беру. Жабайы аңдарды бір-біріне ажырата білуге және олардың аттарын дұрыс айтуға үйрету. Балалардың ойлау қабілеттерін арттырып, тілдерін дамыту. Қызықты ойындар арқылы балалардың эмоциялық сезімдерін дамыту. Әрбір аңның және баласының атын дұрыс атауға жаттықтыру. олардың тіршілік ететін ортасы туралы түсініктерін бекіту. Балалардың аңдарға деген сүйіспеншілік сезімдерін арттырып, оларға қамқорлықпен қарауға, табиғатты аялай білуге, адамгершілікке тәрбиелеу.	1
21	«Ыдыс аяқ»	Ыдыстардың әртүрлі материалдардан жасалатыны туралы түсініктерін кеңейту. Ыдыстардың тікелей пайдасы мен қажеттілігі туралы білімдерін кеңейту. Ұқыптылыққа, тазалыққа тәрбиелеу. Танымдылық қызығушылықтарын дамыту. Байланыстырып сөйлеу тілін, көріп қабылдау және зейінін, артикуляциялық моторика және тілдік тыныс алуын дамыту. Жұмбақтар шешіп, жаңылтпаштар айтып үйрену.	1
22	«Азық түліктер»	Азық –түлік аттарын қазақша атай алуға, естеріне сақтауға жаттықтыру; қандай?. Сұрағына жауап беру дағдысын жетілдіру. Тағамды қадірлеуге тәрбиелеу. Жинақтап жалпылап айту дағдыларын жетілдіру. Артикуляциялық моториканы дамыту. Жауапкершілік, белсенділік, мейірімділік, бірлесу дағдыларын қалыптастыру.	1
23	«Техника түрлері»	Балаларды қауіпсіздік ережелерін сақтауға тәрбиелеу. Балалардың техника туралы білімдерін, есте сақтау, елестету қабілетін дамыту. Сөйлеу тілдерін жетілдіру. Артикуляциялық және ұсақ моториканы дамыту. Ұқыптылыққа, еңбек сүйгіштікке, анық сөйлеуге тәрбиелеу.	1
24	«Аяқ киім жинағы»	Балаларды жыл мезгілдеріне байланысты аяқ киім түрлерімен таныстыру. Аяқ киімнің түрлерін топтастырып, қолдану жолдарын үйрету. Байланыстырып сөйлеу тілдерін, артикуляциялық және ұсақ моториканы дамыту. Дыбыстық және буындық талдау -жинақтау дағдыларын жетілдіру.	1
25	«Анамның мейрамы»	8-наурыз мейрамы туралы түсінік беру, анаға деген мейірімді, сүйіспеншілікті арттыру, аналар туралы өлең шумақтарын оқуда мәнерлі, сауатты, анық оқи алуға машықтандыру; оқушыны ізгілік, инабаттылық, сыйластық, адамгершілік сияқты қасиеттерге тәрбиелеу. Сипатап айтуға жаттығу. Артикуляциялық және жалпы моториканы дамыту. Жауапкершілік, белсенділік, мейірімділік, бірлесу дағдыларын қалыптастыру.	1
26	«Ертегілер әлемі»	Ертегі кейіпкерлері туралы білімдерін кеңейту; - ойлау, қайта жаңғыртып еске түсіру арқылы қиялдай білуге үйрету;	1

Оқылды

		- ертегілер арқылы балаларды адамгершілікке, мейірімділікке және адалдыққа, еңбексүйгіштікке тәрбиелеу; - қиялдау, мәнерлеп сөйлеуге баулу, шығармашылық қабілетін дамыту. Рөлде ойнау біліктерін қалыптастыру Жауапкершілік, белсенділік, мейірімділік, бірлесу дағдыларын қалыптастыру.	
27	«Киім үлгісі»	Балаларды киім түрлерімен таныстыру, ұл мен қыздың киімін ажырата білуге үйрету. Бір-екі сөздермен сөйлем құратып, ауызекі сөйлеу тілдерін дамыту. Қуыршақты киіндіру арқылы балалардың ұсақ қол моторикасын дамыту. Ойлауын қиялын дамыту.	1
28	«Наурыз мерекесі»	Ұлыстың ұлы күні наурыз мерекесін тойлау. Ұлттық салт-дәстүр, әдет-ғұрып жайында қарапайым түсінік беру. Ата-бабаларымыздың кейінгі ұрпаққа мирас еткен асыл мұрасын қадірлеп, қастерлеуге, қасиетін түсінуге баулу. Ұлттық дәстүрдің ерекшеліктерімен таныстыру. Қазақ халқының салт-дәстүрлерін балалардың бойына сіңіру. Балаларды ұлттық салт-дәстүрді, мұраларды танып-білуге, сыйлап, түсінуге үйрету. Балалардың ой-қиялының, шығармашылық белсенділігінің және бейнелі ойларының дамуына ықпал ету.	1
29	«Көктем мезгілі»	Балаларға көктем туралы түсінік беру, әңгіме құрауды үйрету, шығармашылық қиялын, сөздік қорын байыту, есту және көру зейінін дамыту, табиғатты қорғауға тәрбиелеу. Сюжеттік суреттерді қарастыру негізінде Көктем туралы білімді жүйелеу.	1
30	«Ғарыш әлемі»	Ғарыш, ғарышкер туралы түсініктерін қалыптастыру және мағлұмат беру. Балалардың сөздік қорларын байыту, 12-ші сәуір ғарышкерлер күні туралы түсінік беру, айналаны қоршаған орта жайында білімдерін кеңейту. Тілдік тыныс алу және артикуляциялық моториканы дамыту.	1
31	«Жыл құстары»	Құстар туралы білімдерін кеңейту, сөздік қорын молайту, байланыстырып сөйлеті білуге үйрету. Құстардың тіршілігімен танысу. Құстарға қамқорлық жасауға және адамгершілікке баулу. Сын есім сөздер сөздігін дамыту. Сөзге дыбыстық талдау жасау және буынға бөлу дағдыларын дамыту. Фонематикалық есту және қабылдауын дамыту.	1
32	«Теңіз әлемі»	Балаларды теңіз астындағы жәндіктермен және олардың түрін, су астында қалай тіршілік ететінін таныстыру; теңіз астындағы ерекше жәндік түрлерімен таныстырып білімін көтеру; шығармашылық жұмыс барысында балалардың ой-өрісін және сөздік қорын дамыту. Табиғаттың бір бөлігі теңіз жәндіктеріне қызығушылығын арттырып оларды қорғауға, қамқор болуға тәрбиелеу.	1
33	«Гүлдер әлемі»	Гүлдердің түрлерімен таныстыру, гүлдердің түр-түстерін ажырата білуге баулу. Өсімдіктерді күту ережелерімен таныстыру. Сөздік қорын молайту, ойлау сезімдерін дамыту. Гүлдер мен өсімдіктерге қамқорлық көрсетуге, күтуге, сүйіспеншілікке тәрбиелеу. Мәдениет-	1

Ә.Шай

		тіліке, жауапкершілікке, тазалыққа баулу.	
34	«Ер есімі – ел есінде»	Балаларға Ұлы Отан соғысы туралы түсініктерін қалыптастыру, «жеңіс» сөзінің мағынасын ұғындыру, соғысқа қатысқан еліміздің батырлары ерліктері туралы бейне баяндар көрсете отырып ерліктерін құрметтеуге баулу. Бойында Отансүйгіштік қасиеттерін, өз еліміздің тәуелсіздігін қадірлей білуге, оны өз бетінше қорғай білуге тәрбиелеу.	1
35	«Құрт-құмырсқа жәндіктер»	Құрт-құмырсқа, қобелек және басқа жәндіктермен таныстырып, мекен ету ортасы туралы мағлұмат беру. Табиғатты аялауға тәрбиелеу. Табиғатты бақылай білуге қабілеттерін дамыту. Бірлесу, мейірімділік, белсенділік, жауапкершілік, өзара түсінісушілік дағдыларын қалыптастыру	1
36	«Жаз келді»	Жаз мезгілінің табиғи ерекшеліктерін меңгерту. Табиғатқа, қоршаған ортаға деген сүйіспеншілігін арттыру. Жаз мезгілі және оның белгілері туралы түсініктерін бекіту. Балалардың сөздік қорын молайту, байланыстыра сөйлеу дағдыларын қалыптастыру.	1

Барлық тарау тақырыптары мектеп жасына дейінгі баланың сыни ойлауын көрсететін нақты үлгі ретінде балаларды үнемі толғандыратын: «Бұл не? Қалай? Неге?» т.с.с. сауалдар төңірегінде берілген. Балалар өздері куә болған адамдар әрекетінің, табиғи құбылыстардың, оқиғалардың себептерін үнемі білгісі келеді. Бұл сұрақтар баланың миын белсенді жұмыс істете отырып, ойлау қабілетін дамытады. Бұл әдістемелік нұсқау қысқамерзімді жоспар түрінде орындалған ҰІӨ мазмұнынан тұрады. Қысқамерзімді жоспардың өзіндік айрықша құрылымы мен ерекшелігі бар:

1. Оқу мақсаттарының болуы (олар бағдарламада белгілі бір бөлім мен бөлімшелер ретінде берілген, сондықтан педагогтер оны өзгертпегені жөн).
2. Жоспарда ҰІӨ сараланған мақсаттары берілген (барлық балалар, балалардың көпшілігі және кейбіреулері үшін). Бұл оқу үрдісін ұтымды саралай ұйымдастыруға мүмкіндік береді. Оқу жоспарының құрылымы практикалық жағынан пайдалану үшін айтарлықтай қарапайым және оқу барысы үшін тиімді. Жоспар 3 бөлімнен тұрады: Бірінші бөлімде баланың эмоционалдық көңіл күйін қамтамасыз ететін әдіс-тәсілдер қаралған. Екінші бөлімде негізгі бөлім ретінде оқу мақсаттарын жүзеге асыруға бағытталған әдістер, тәсілдер мен құралдар буынын қамтиды. Үшінші бөлім рефлексия түрінде қорытынды шығаруға бағытталған. Жоспардың «Ресурстар» атты айрықша тармағында дидактикалық, әдістемелік, электрондық сипаттағы әртүрлі ақпарат көздері берілген (кейбірінің электрондық мекенжайы бар). Әдістемелік нұсқаудағы тапсырмалар осы әдіс-тәсілдер есебінен барынша қызықты, мазмұнды, ойын түрінде тартымды болады. Онда әдеби сөз де, сурет салу да, сахналық рөл сомдау, ойын, драмалау, ойнау, фольклор, сергіту сәті, практикалық тапсырмалар, шағын зерттеулер және т.б. бар. Бұл педагог осы оқу құралын

Желі

пайдаланумен ғана шектеліп, өз тарапынан қандай да бір тиімді шығармашылық әдістер енгізуге немесе өздігінен өзгертуге құқығы жоқ дегенді білдірмейді.

Күтілетін нәтиже

- Ойыншықтарды атау және ажырату, оларды түсіне, пішініне, материалы неден жасалғандығы туралы, түрлері бойынша топтай;
- Көлік құралдарын атау және ажыратып, түрлері бойынша топтай;
- Жыл мезгілдерін ажырату;
- Кейбір өндірістік және ауылшаруашылық кәсіптердің атауын, мазмұнын, мәнін;
- Кез келген зат адамның еңбегімен келетіндігі туралы;
- Өз елінің, басты қаласының, туған қаласының (ауылының) атауын;
- Өз елінің рәміздерін атау және ажырата білу, Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Әнұранын орындау ережесін;
- Көкөністермен жемістерді бір–бірінен ажырату;
- Жануарлар, құстар тіршілігі туралы білу;
- Табиғатты шамасы келгенше сақтауға көмек көрсетуді;
- Байқап көру әрекетінің көмегімен түрлі мәселелерді шешуді, қарапайым себеп –салдар байланыстарын орната білуі тиіс.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты. Астана, 2016.
2. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы. Астана, 2016 ж.
3. «Менің алғашқы энциклопедиям». Алматыкітап баспасы. 2014 ж.
4. «Қазақ энциклопедиясы», VI том. Алматы, 1998 ж.
5. Қазақстан. Ұлттық энциклопедия. V том. Алматы, 1998 ж.
6. Тарихи тұлғалар. Алматыкітап баспасы. 2012 ж.
7. Мектеп оқушыларының ережелері. Ғаламтордағы дереккөз.
8. Мектептегі қауіпсіздік ережелері. Ғаламтордағы дереккөз.

Астана